



مبارزه با تجارت غیرقانونی محصولات
دخانی در اروپا: اهمیت و راه حل‌ها

پیروز ایزدی^۱

شعبه‌ی پژوهش‌های علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱. پژوهشگر ارشد مرکز تحقیقات استراتژیک izadi@csr.ir

چکیده

در این مقاله چنین استدلال می‌شود که از آنجا که مبارزه با تجارت غیرقانونی محصولات دخانی به دلیل اهمیت و پیامدهای زیانباری که در زمینه‌های مختلف برای دولت‌ها و عموم مردم دربر دارد، دولت‌های اروپایی به این نتیجه رسیده‌اند که بدون همکاری ارگان‌های مختلف در داخل و نهادهای بین‌المللی و نیز شرکت‌های بین‌المللی تولیدکننده توتون و تنباکو مبارزه با اشکال مختلف تجارت غیرقانونی میسر نمی‌باشد و چنین اقدامی نیازمند یک برنامه جامع و فراگیر در سطح بین‌المللی می‌باشد که جنبه‌های آموزشی و اطلاع‌رسانی به منظور ارتقای آگاهی‌های عمومی را نیز دربر گیرد. در این میان، این اتفاق نظر در میان دولت‌های اروپایی به وجود آمده است که تنها راه مؤثر برای مبارزه با تجارت غیرقانونی محصولات دخانی در همه اشکال آن در اروپا کنترل زنجیره عرضه می‌باشد. هدف گزارش حاضر شرح اهمیت مسئله مبارزه با تجارت غیرقانونی محصولات دخانی در اروپا و چگونگی مقابله با آن است.

کلیدواژه‌ها: تجارت غیرقانونی، محصولات دخانی، کنترل زنجیره عرضه، قاچاق توتون و تنباکو، اتحادیه اروپا.

مقدمه

مبارزه با تجارت غیرقانونی محصولات دخانی به دلیل اهمیت و پیامدهای زیانباری که در زمینه‌های مختلف برای دولت‌ها و عموم مردم در بر دارد، مورد توجه بسیاری از کشورها که دستخوش این تجارت غیرقانونی می‌باشند و به ویژه دولت‌های اروپایی قرار گرفته است. این دولت‌ها با درک هزینه‌هایی که این امر بر دوش جوامع می‌گذارد، درصدد مقابله با آن برآمده‌اند و با استفاده از کلیه امکانات موجود و از جمله به کارگیری تکنولوژی‌های جدید و افزایش آگاهی‌های عمومی می‌کوشند تا از قاچاق این محصولات جلوگیری کرده و نیز مانع تولید محصولات تقلبی شوند. در این راستا، دولت‌های اروپایی به این نتیجه رسیده‌اند که بدون همکاری ارگان‌های مختلف در داخل و نهادهای بین‌المللی و نیز شرکت‌های بین‌المللی تولیدکننده توتون و تنباکو مبارزه با اشکال مختلف تجارت غیرقانونی میسر نمی‌باشد و چنین اقدامی نیازمند یک برنامه جامع و فراگیر در سطح بین‌المللی می‌باشد که جنبه‌های آموزشی و اطلاع‌رسانی به منظور ارتقای آگاهی‌های عمومی را نیز در بر گیرد. هدف گزارش حاضر شرح اهمیت مسئله مبارزه با تجارت غیرقانونی محصولات دخانی در اروپا و راه‌حل‌های پیشنهادی در این زمینه است که می‌تواند برای سایر مناطق و کشورها نیز به صورت یک الگو مفید واقع شود. در این راستا، ابتدا ابعاد گوناگون و گستره تجارت غیرقانونی و قاچاق سیگار و محصولات دخانی در کشورهای اروپایی مورد بررسی قرار می‌گیرد، سپس، به ضرر و زیان‌های ناشی از تجارت غیرقانونی و قاچاق سیگار در این کشورها و ضرورت مبارزه با آن پرداخته می‌شود. آن‌گاه، تجربه سه کشور بریتانیا، ایتالیا و اسپانیا در مقابله با تجارت غیرقانونی و قاچاق سیگار به بحث گذاشته می‌شود. در ادامه، به بررسی شیوه‌های مقابله با تجارت غیرقانونی محصولات دخانی و نیز بسترهای قانونی و توافقات صورت گرفته در اتحادیه اروپا در قالب پروتکل حذف تجارت غیرقانونی محصولات دخانی و پرداخته خواهد شد و در پایان، نتیجه‌گیری و ارائه راهکار در قالب کنترل زنجیره عرضه خواهد آمد.

گستره تجارت غیرقانونی و قاچاق سیگار و محصولات دخانی در اروپا

بیست سال پیش، شکل عمده تجارت غیرقانونی محصولات دخانی، قاچاق برندهای معروف سیگار بود که به شکل قانونی و بدون پرداخت مالیات به کشورهای صادر شده بودند که بازاری در آن‌ها نداشتند و از آنجا وارد بازار قاچاق می‌شدند. پس از آنکه شرکت‌های بزرگ تولید سیگار در اروپا و آمریکا به دنبال تحقیقات و طرح دعوا در دادگاه‌ها توسط مقامات به بازنگری در رویه‌های صادراتی خود اقدام کردند، شاهد تغییراتی در این خصوص بودیم. اشکال جدیدی از تجارت غیرقانونی مانند تولید غیرقانونی از جمله تولید محصولات تقلبی و ظهور برندهای جدید سیگار به وجود آمدند که به صورت علنی و در مکان‌های شناخته شده تولید می‌شدند، و هدف از تولید آن‌ها منحصراً یا عمدتاً بازار قانونی در یک کشور دیگر بود.

قاچاق برندهای معروف سیگار

در دهه ۱۹۹۰ و آغاز هزاره جدید، شکل اصلی تجارت غیرقانونی قاچاق گسترده سیگار بود: کانتینرهای سیگار به شکل قانونی و بدون پرداخت مالیات به کشورهای صادر می‌شدند که این محصولات در آن‌ها بازاری نداشتند و در آنجا سیگارها وارد بازار قاچاق می‌شدند. طی دوره ۱۹۹۶ تا ۲۰۱۲، بالاترین میزان ضبط و توقیف سیگار در سال‌های ۱۹۹۹ و ۲۰۰۰ بود (حدود ۶ میلیارد نخ در سال) یعنی هنگامی که شرکت‌های بین‌المللی تولید سیگار متهم به دخالت در عملیات قاچاق بودند.

در ۱۹۹۸، دولت‌های اروپایی و مقامات دفتر اروپایی مبارزه با تقلب (OLAF)^۱ معتقد بودند که تولیدکنندگان عمده سیگار به فروش سیگارهای آمریکایی به معامله گرانی اقدام می‌کنند که آن‌ها را مجدداً در بازارهایی در داخل اتحادیه اروپا به فروش می‌رسانند که برای فرار از مالیات به وجود آمده‌اند. این باور به انجام یک رشته تحقیقات منجر گردید. در نوامبر ۲۰۰۰، در نیویورک، جامعه اروپا علیه شرکت

1. European Anti-Fraud Office

بین‌المللی فیلیپ موریس (PMI)^۱، آر جی رینولدز و بخش بین الملل شرکت تنباکوی ژاپن (JTI)^۲ طرح دعوا نمود و این شرکت‌ها را متهم به «قاچاق سیگار، پولشویی درآمدهای حاصله از معاملات مواد مخدر، ممانعت از نظارت دولت‌ها بر صنعت تنباکو، تثبیت قیمت‌ها، پرداخت رشوه به مقامات دولتی خارجی، و انجام تجارت غیرقانونی با گروه‌های تروریستی و دولت‌های حامی تروریسم» (US District Court, 2000:8) کرد.

تحقیقاتی که در سال ۱۹۹۸ شروع شد و طرح دعوا در سال ۲۰۰۰ علیه شرکت‌های تولید سیگار مؤثر بودند. قاچاق سیگار در اسپانیا و ایتالیا از حدود ۱۵ درصد مصرف در دهه ۱۹۹۰ به ۱ تا ۲ درصد مصرف در ۲۰۰۶ رسید. در هر دو کشور، قطع عرضه از شرکت‌های عمده تولید سیگار به بازار غیرقانونی عاملی مهم در کاهش قاچاق بود (Joosens and Raw, 2008: 399-404).

جدول ۱. داده‌های مربوط به ضبط سیگار در اتحادیه اروپا

اتحادیه اروپا - با ۲۷ عضو	سال	میلیارد نخ سیگار	اتحادیه اروپا - با ۲۵ عضو	سال	میلیارد نخ سیگار
	۲۰۰۷	۴/۸		۲۰۰۴	۳/۱
	۲۰۰۸	۴/۶		۲۰۰۵	۲/۶
	۲۰۰۹	۴/۷		۲۰۰۶	۴/۷
	۲۰۱۰	۴/۷			۵/۷
	۲۰۱۱	۴/۴			۶/۲
	۲۰۱۲	۳/۸			۴/۸
					۳/۶
					۳/۳

منبع: دفتر اروپایی مبارزه با تقلب

تولید غیرقانونی محصولات تقلبی

در حالی که در اروپا، قاچاق گسترده برندهای معروف کاهش یافت، سایر اشکال تجارت غیرقانونی مانند تولیدات تقلبی ظهور پیدا کرد. برای مثال، در بریتانیا، ۴۶ درصد کل موارد ضبط و توقیف سیگار در سال های ۲۰۰۷ و ۲۰۰۸ به تولیدات تقلبی مربوط می شد. قسمت اعظم سیگارهای تقلبی در چین و به میزان کمتر در اروپای شرقی تولید می شود (HM Revenue & Customs, Nov 2008). چین همچنان کشور مبدأ سیگار قاچاق در اتحادیه اروپا می باشد. محموله های غیرقانونی ضبط شده یا به طور مستقیم به بنادر اروپا حمل می شدند یا از طریق سنگاپور و مالزی حمل می گردیدند که در آن ها وضعیت تجارت غیرقانونی به دلیل کنترل ناکافی در مناطق آزاد و خیم تر گردیده است (European Commission, 2013:14).

کارخانه های غیرقانونی همچنین در کشورهای عضو اتحادیه اروپا به ویژه در لهستان و برخی کشورهای حوزه بالتیک وجود دارند و منبع قابل ملاحظه ای برای سیگارهای تقلبی می باشند (Europol, 2011:4). تعداد کارخانه های غیرقانونی شناخته شده در اتحادیه اروپا از تنها پنج کارخانه در ۲۰۱۰ به نه کارخانه در ۲۰۱۱ افزایش یافته است (European Commission, 2013:14). یورپل همچنین انتظار دارد که تولید غیرقانونی افزایش یابد زیرا تشخیص واردات تنباکو و مواد خام دشوارتر از واردات سیگارهای تولیدی می باشد (Europol, 2011:8).

از زمان پایان پرداخت یارانه به تنباکو در اتحادیه اروپا، دیگر کنترلی بر تولید تنباکوی خام وجود ندارد و با توجه به اینکه مالیاتی از تنباکوی خام اخذ نمی شود، ثبت این محصول دیگر انجام نمی شود و نظارت و کنترلی بر آن وجود ندارد. به این دلیل، برخی کشورهای اروپایی مانند لهستان مجدداً تدابیری را برای نظارت بر تولید تنباکوی خام وضع کرده اند. تنباکوهای خامی که از گیاه زنده جدا می شود اما هنوز به صورت یک محصول فراوری شده در نیامده اند، مشمول مالیات خواهند بود (Senate

(of the Republic of Poland, 2013:7

هدف قانون وضع شده در لهستان کنترل مجدد بر تولید تنباکوی خام می باشد که ماده اصلی تولید محصولات دخانی غیرقانونی می باشد. علاوه بر تنباکوی خام، کاغذ سیگار و الیاف فیلتر استات از دیگر اجزای فهرست شده در جداول تعرفه هماهنگ اتحادیه اروپا، کانادا، برزیل، چین و آمریکا می باشند. هرچند استات سلولز دارای کاربردهای صنعتی متعددی است، الیاف استات در محصولات بسیار اندکی مورد استفاده قرار می گیرد. همچنین فقط تعداد اندکی از شرکت ها در سراسر جهان به تولید الیاف استات می پردازند؛ یعنی شش عضو اتحادیه جهانی تولیدکنندگان استات (GAMA)^۱. ۹۰ درصد تولید آنها به صنعت تنباکو فروخته می شود (European Commission, 2012:11).

عرضه برندهای جدید سیگار به بازار غیرقانونی در سایر کشورها

علاوه بر تولید، تغییر دیگر در تجارت غیرقانونی ظهور به اصطلاح «سفیدهای ارزان»^۲ می باشد. «سفیدهای ارزان» یک اصطلاح در صنعت تنباکو می باشد که اغلب موجب سردرگمی می گردد، زیرا هربار به شیوه ای متفاوت تعریف می شود. یورپل «سفیدهای ارزان» را^۳ به صورت زیر تعریف می کند: «سفیدهای ارزان» اصطلاحی در صنعت تنباکو برای سیگارهایی است که تماماً به طور مستقل از تولیدکنندگان سنتی تنباکو تولید می شوند. آنها برندهای ارزان سیگار می باشند که اغلب از کیفیتی یکدست و مناسب برخوردارند و جایگزین خوبی برای انواع تقلبی می باشند که با کیفیت های متفاوت عرضه می شوند (Europol, 2011:5). در پروژه استار^۴، سفیدهای غیرقانونی به شکلی متفاوت تعریف می شوند و به تولید مستقل تولیدکنندگان سنتی تنباکو اشاره ای نمی شود. برای مثال، پروژه استار کلاسیک را یک برند سیگار تعریف می کند که توسط یکی از شرکت های بین المللی عمده (ایمپریال توباکو)^۴ در اوکراین به عنوان یک سفید غیرقانونی تولید می شود

1. Global Acetate Manufacturers Association
2. Cheap whites
3. Project Star
4. Imperial Tobacco

(KPMG, 2013:18). به سخن کلی، «سفیدهای ارزان» به برندهای جدید سیگار اشاره دارند که به طور علنی و غیرزیرزمینی تولید می‌شوند و منحصراً یا عمدتاً به بازار غیرقانونی کشوری دیگر عرضه می‌شوند. از آنجا که تولید ظاهراً مطابق با قوانین کشوری بوده و تابع هیچ کنترلی نیست یا کنترل اندکی بر آن اعمال می‌شود، تولیدکنندگان می‌توانند بدون ریسک مصادره ماشین آلات پیشرفته خریداری کنند. تحت این شرایط، در فرایند تولید می‌توان به کیفیتی دست یافت که سطح مشخصی از استانداردها را برآورده سازد. عدم کپی برداری از برندهای بین‌المللی دارای این مزیت است که مانع اقدام قانونی از سوی شرکت‌های بین‌المللی تولید سیگار می‌شود. معروف‌ترین «سفید ارزان» در اروپا «جین لینگ»^۱ می‌باشد که سیگاری با نامی چینی است که در روسیه تولید می‌شود و ظاهراً تولید آن طبق قوانین داخلی روسیه انجام می‌گیرد و دارای شکل و شمایل و مزه یک برند آمریکایی (یعنی کامل)^۲ می‌باشد و به بازار غیرقانونی اروپا عرضه می‌شود. جین لینگ به سرعت به یکی از برندهای سیگار در اروپا تبدیل شد که بالاترین میزان موارد ضبط و توقیف را دارا بود (Shleynov, 2008:12). سایر برندهای سفید ارزان عبارتند از «راکوئل»^۳ تولید شده در قبرس، «کارلیا»^۴ تولید شده در یونان، «دوکال»^۵ و «آستین»^۶ تولید شده در لوکزامبورگ، «ریچمن»^۷، «ماربل»^۸ و «کاپیتال»^۹ تولید شده در امارات یا «پالاس»^{۱۰}، «گلد کلاسیک»^{۱۱}، «آمریکن لجنند»^{۱۲} که در چندین کشور تولید می‌شوند (KPMG, 2012 and World Customs Organization, 2013).

1. Jin Ling
2. Camel
3. Raquel
4. Karelia
5. Ducal
6. Austin
7. Richman
8. Marble
9. Capital
10. Palace
11. Gold Classic
12. American Legend

تولید مازاد برندهای عادی سیگار

در سال ۲۰۱۲، ۱۹۵۲ میلیون نخ سیگار در اروپا ضبط گردید که از میان آنها، ۱۳۶۲ میلیون نخ برندهای عادی سیگار، ۵۰۴ میلیون سیگارهای سفید ارزان، و ۸۶ میلیون سیگارهای تقلبی بودند (World Customs Organization, 2013:3). به رغم تمرکز صنعت تنباکو و رسانه‌ها بر سیگارهای تقلبی و سفید غیرقانونی، تجارت غیرقانونی برندهای عادی سیگار در اروپا به دلیل تولید مازاد و سطح پائین مالیات‌ها در برخی کشورها در سطح بالایی قرار دارد. شیوه کار عملیات قاچاق برای این برندهای عادی تغییر کرده است: محموله‌های سیگارهای قاچاق کوچکتر و موارد قاچاق مورچه‌ای^۱ بیشتر شده است. قاچاق مورچه‌ای به عبور سازمان یافته و مکرر تعداد زیادی از افراد از مرزها با مقادیر نسبتاً اندک محصولات دخانی مشمول مالیات پائین یا معاف از مالیات اطلاق می‌شود. کشورهای اصلی مبدأ قاچاق سیگار به مرزهای شرقی اروپا عبارت از روسیه، اوکراین، و بلاروس می‌باشند. در مورد روسیه، اکثر محصولات ضبط شده حقیقی می‌باشند. این بدان معناست که آنها به صورت قانونی تولید می‌شوند اما در مقادیری که بسیار بیش از تقاضای داخلی در کشورهای مبدأ می‌باشند (European Commission, 2012:5). کشور مبدأ دیگر برای سیگارهای غیرقانونی اوکراین می‌باشد. در سال ۲۰۰۸، شرکت‌های تنباکوی بین‌المللی بزرگ نزدیک به ۱۳۰ میلیارد نخ را تولید و وارد اوکراین کردند - ۳۰ درصد بیش از آن چیزی که بازار محلی می‌تواند مصرف کند. این سیگارهای اضافی در اوکراین ناپدید شدند و به بازار سیاه در بقیه اروپا دامن زدند (Lavrov, 2009:9). مقامات گمرک در کشورهای بالتیک و لهستان اخیراً متوجه شده‌اند که سیگارهای غیرقانونی بیشتری از مبدأ اوکراین وارد می‌شوند (Czyowics, 2013:2). در بلاروس، فروش سیگار در فاصله سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۰، ۵۹ درصد افزایش یافت در حالی که میزان مصرف دخانیات نسبتاً ثابت بود. یک مطالعه اخیر نشان داده است که علت احتمالی افزایش فروش قاچاق

میزان زیادی از سیگارهای تولیدشده در بلاروس به کشورهای دیگر است (Karsovsky, 2012: 9- 16). واردات الیاف استات (که از آن برای ساختن فیلتر سیگار استفاده می‌شود) اطلاعات بیشتری در مورد این تجارت به دست می‌دهد. ۳۰۷۱۵ تن الیاف استات در فاصله سال های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۳ وارد بلاروس شد که تقریباً ده برابر میزان لازم برای تولید سیگار داخلی می‌باشد (The Law Enforcement Alliance of America, 2014:15).

میزان تجارت غیرقانونی سیگار در اروپا

اندازه‌گیری تجارت غیرقانونی سیگار به لحاظ روش شناختی به دلایل متعدد چالش برانگیز می‌باشد. این فعالیتی غیرقانونی است و بعید است معامله‌گران غیرقانونی به ثبت فعالیت های خود بپردازند. به دلایل امنیتی، گردآوری داده‌های مربوط به تجارت غیرقانونی معمولاً دشوار است زیرا دستگاه‌های مجری قانون اغلب ترجیح می‌دهند در مورد میزان فعالیت آنها تبلیغ نکنند.

جدول ۲. درصد سیگارهای غیرقانونی در بازار سیگار کشور

۷٪	روسیه	۳/۵٪	ایتالیا	۹٪	اتریش
۳۳٪	اسلوونی	۴۱٪	لتونی	۳/۳۰٪	بلاروس
۲۰٪	سوئد	۸٪	مونتنگرو	۲۹٪	استونی
۱/۵٪	اوکراین	۱۰/۶٪	لهستان	۱۰/۴٪	اتحادیه اروپا
۱۰٪	بریتانیا	۹٪	رومانی	۴٪	مجارستان

منبع: پایگاه داده های اجرای پیمان چارچوب کنترل

دخانیات سازمان بهداشت جهانی

کلیه روش‌ها برای برآورد تجارت غیرقانونی محدودیت‌های خاص خود را دارند و همه مطالعات به شرح روش خود یا این محدودیت‌ها نمی‌پردازند. داده‌های شفاف



و علنی در مورد تجارت غیرقانونی تنباکو در بسیاری از کشورهای اروپایی وجود ندارد. ۱۵ امضاکننده کنوانسیون چارچوب کنترل تنباکوی سازمان بهداشت جهانی (WHO FCTC)^۱ درصد سیگارهای غیرقانونی در بازار سیگار کشور را ارائه داده‌اند.

برآوردها در گزارش کشورها از ۲۰ درصد در سوئد تا ۴۱ درصد در لتونی متغیر بوده و مبتنی بر پژوهش‌های مستقل یا پژوهش‌هایی می‌باشد که با حمایت مالی صنعت تنباکو انجام شده‌اند. شواهد فزاینده حاکی از آن می‌باشند که صنعت تنباکو تمایل به مبالغه در مسئله تجارت غیرقانونی سیگار دارد. برای مثال، پژوهشگران آلمانی دریافته‌اند که روش نمونه‌گیری مورد استفاده در مطالعه‌ای که توسط صنعت تنباکو تأمین مالی شده است در سطح ملی نمایا نبوده است و در مورد مناطق جغرافیایی در طول مرزهای شرقی کشور که انتظار تجارت غیرقانونی بیشتری در آنها می‌رفته است، مبالغه صورت گرفته است (Adams and Effertz, 2011: 705-12). برآوردهای تجارت غیرقانونی در مطالعاتی که به سفارش صنعت تنباکو صورت گرفته است بسیار بیشتر از برآوردهای مطالعات دانشگاهی در بریتانیا (Eriksen, Mackey and Ross, 2012:8) و لهستان (Stokolska and Ross, 2013:6) بوده است. همچنین، پروژه استار که یک مطالعه پان اروپایی است که توسط یک شرکت مشاوره به نام KPMG LLP صورت گرفته و هزینه آن را صنعت تنباکو پرداخت کرده است در اندازه تجارت غیرقانونی سیگار مبالغه کرده است.

یکی از تحلیل‌های جدید و مشروح پروژه استار به نتایج زیر دست یافته است: «پروژه استار درخصوص میزان سیگارهای غیرقانونی در برخی کشورهای اروپایی مبالغه می‌کند و می‌گوید کنترل زنجیره عرضه شرکت فیلیپ موریس بین‌المللی نامناسب است. انتشار یافته‌های این پروژه به نفع فیلیپ موریس بین‌المللی و به زیان منافع اتحادیه اروپا و کشورهای عضو آن بوده است. پروژه استار نیازمند شفافیت بیشتر، امنیت بیرونی و استفاده از داده‌های مستقل می‌باشد (Gilmore et al,)

1. World Health Organization Framework Convention on Tobacco Control

2013:11). از داده های پروژه استار نمی توان برای برآورد بازار غیرقانونی سیگار در اتحادیه اروپا استفاده کرد زیرا تهیه این گزارش برای مقاصد خاصی سفارش داده شده بوده است. پژوهش مستقلی در سال ۲۰۱۰ در چارچوب پروژه سیاست های قیمت گذاری و کنترل تنباکو در اروپا (PPACTE)^۱ صورت پذیرفت. داده هایی از ۱۸ کشور اروپایی به منظور برآورد میزان تجارت غیرقانونی در این کشورها گردآوری شد. این بررسی پیمایشی در مجموع ۱۸۰۵۶ نفر (۸۶۵۳ مرد و ۹۴۰۳ زن) را از ۱۸ کشور از میان افراد ۱۵ سال به بالا برحسب سن، جنس، محل سکونت و ویژگی های اجتماعی - اقتصادی (شرایط کاری، شغل و درآمد) را در بر می گرفت. این نمونه حدود ۱۰۰۰ شرکت کننده را از هر کشور شامل می شد.

از مصرف کنندگان کنونی خواسته شد تا آخرین پاکت سیگار یا توتون سیگار دست پیچ خریداری شده خود را به مصاحبه گر نشان دهند تا اطلاعات لازم در مورد منشاء، اختراهای بهداشتی، تمبر مالیاتی (باندروول) و قیمت آن به دست آید.

از سنجشی مشابه تحت عنوان شناسایی پاکت غیرقانونی (IIP)^۲ نیز برای مطالعه میزان تجارت غیرقانونی استفاده گردید، در صورتی که پاکت سیگار دست کم دارای یکی از شاخص های فرار از مالیات زیر باشد، غیرقانونی تعریف می شود: (۱) بر اساس گزارش مصرف کننده، از منابع غیرقانونی خریداری شده باشد، (۲) تمبر مالیاتی نامناسب داشته باشد، (۳) اختطار بهداشتی نامناسب داشته باشد، و (۴) قیمت آن اساساً از قیمت شناخته شده بازار پائین تر باشد.

به طور کلی، نسبت پاکت های غیرقانونی در ۱۸ کشور ۶/۵ درصد بود. بیشترین میزان پاکت غیرقانونی سیگار در لتونی مشاهده شد (۳۷/۸ درصد). پاکت های غیرقانونی نزد کسانی بیشتر یافت می شود که در کشوری زندگی می کنند که دارای مرز زمینی یا دریایی با اوکراین، روسیه، جمهوری مالدای یا بلاروس می باشند، اینها

1. Pricing Policies and Control of Tobacco in Europe
2. Identification of an Illicit Pack

کشورهایی هستند که مبدأ سیگارهای ارزان قیمت و غیرقانونی می‌باشند. بنا بر بررسی یوروبارومتر، از میان ۲۶۵۰۰ اروپایی (۲۷ عضو اتحادیه اروپا به اضافه نروژ) بیش از یک دهم شهروندان اتحادیه اروپا (۱۲ درصد) شاهد فروش محصولات دخانی قاچاق طی شش ماه پیش از آن بوده‌اند. نسبت این شهروندان در لیتوانی (۳۶ درصد)، یونان (۲۵ درصد)، لهستان، مجارستان و لتونی (۲۲ تا ۲۴ درصد) از همه بیشتر بوده است. از سوی دیگر، در بلژیک، هلند، ایتالیا، پرتغال، لوکزامبورگ و دانمارک این نسبت تنها ۵ درصد بوده است (European Commission, 2009:3-8). برآورد تجارت غیرقانونی سیگار در اروپا دشوار است. در کشورهای بالتیک، سیگارهای غیرقانونی بخش بزرگی از بازار داخلی سیگار را تشکیل می‌دهند، در حالی که در سایر کشورها نظیر اوکراین این نوع سیگارها تنها بخش کوچکی از بازار را تشکیل می‌دهند. بر اساس منابع موجود، برآورد ما این است که سیگارهای غیرقانونی بین ۶ تا ۱۰ درصد بازار سیگار در اروپا را تشکیل می‌دهند.

ضرر و زیان‌های ناشی از تجارت غیرقانونی و قاچاق سیگار در این کشورها و ضرورت مبارزه با آن (با تأکید بر هشدارهای سازمان بهداشت جهانی)

بن بر گزارش سازمان بهداشت جهانی در خصوص وضعیت کنترل محصولات دخانی در سال ۲۰۱۳، این محصولات هر ساله ۱/۶ میلیون نفر را در اروپا به هلاکت می‌رساند. بیش از ۲۵ درصد مرگ و میر در جهان به محصولات دخانی نسبت داده می‌شود. با این حال، این منطقه تنها ۱۴ درصد جمعیت جهان را در خود جای داده است. در میان مناطق سازمان بهداشت جهانی، منطقه اروپا از بیشترین میزان شیوع مصرف دخانیات (۲۸ درصد در مقایسه با منطقه آفریقای سازمان بهداشت جهانی که این میزان در آن ۱۵ درصد است) و بالاترین نسبت مرگ و میر ناشی از مصرف محصولات دخانی برخوردار می‌باشد. با وجود این، منطقه اروپا در مقایسه با دیگر مناطق سازمان بهداشت جهانی اقدامات سختگیرانه‌تری در خصوص وضع مالیات به عمل آورده

است. در سال ۲۰۱۲، ۴۷ درصد کشورهای منطقه، مالیاتی بیش از ۷۵ درصد قیمت خرده‌فروشی رایج‌ترین برند سیگار وضع کرده بودند.

همچنین، بیشترین میزان ضبط سیگار در اروپا بوده است. سازمان جهانی گمرک داده‌هایی در مورد ضبط سیگار در سراسر جهان گردآوری می‌کند. در سال ۲۰۱۲، ۱۹۵۲ میلیون نخ سیگار در اروپا ضبط شد که این میزان ۹۵ درصد کلیه سیگارهای ضبط شده در سراسر جهان را در بر می‌گیرد (۶۳ درصد سیگارهای تقلبی، ۹۹ درصد سیگارهای سفید ارزان و ۹۶ درصد سیگارهای دارای برندهای معمول در اروپا ضبط می‌شوند) (World Customs Organization, 2013:4).

سیاست مالیاتی مؤثرترین استراتژی برای کاهش مصرف محصولات دخانی به شمار می‌رود. تجارت غیرقانونی اثربخشی سیاست‌های کنترل دخانیات را تضعیف می‌کند، درآمد دولت‌ها را کاهش می‌دهد، سیگار با قیمت‌های پائین‌تر در اختیار مصرف‌کنندگان می‌گذارد و مصرف دخانیات را افزایش می‌دهد (Chaloupka, Straif, 2011: 235-8). حذف یا کاهش تجارت غیرقانونی سیگار (با افزایش قیمت) مصرف را کاهش خواهد داد، جان افراد را نجات می‌دهد و درآمدها را افزایش می‌دهد. منطقه اروپا از این سیاست‌ها بسیار منتفع خواهد شد.

تأثیر حذف تجارت غیرقانونی محصولات دخانی

در دسترس بودن سیگارهای ارزان و غیرقانونی مصرف را افزایش می‌دهد و در نتیجه، سبب افزایش مرگ و میر مرتبط با دخانیات در آینده خواهد شد (American Cancer Society, 2012:14). بنابراین، حذف یا کاهش این تجارت غیرقانونی از طریق افزایش قیمت، میزان مصرف را پائین می‌آورد که نتیجه آن کاهش مرگ‌های زودرس خواهد بود. در صورت حذف تجارت غیرقانونی، به دلیل اینکه در اکثر کشورها، سیگارهای غیرقانونی بسیار ارزانتر از سیگارهای قانونی مشمول مالیات می‌باشند، مصرف در آنها پائین خواهد آمد. با کاهش تجارت غیرقانونی، قیمت متوسط سیگار

بالا می‌رود و در نتیجه مصرف کاهش پیدا خواهد کرد.

بازار غیرقانونی توتون دست پیچ و سیگار در بریتانیا در سال‌های ۲۰۰۵ و ۲۰۰۶ در حدود ۲۱ درصد کل بازار بود. قیمت محصولات قاچاق حدود نصف محصولات مشمول عوارض می‌باشد. حذف قاچاق به این معنا خواهد بود که قیمت محصولات قاچاق دو برابر خواهد شد. منحنی تقاضا برای کشش $0/4$ - پیش بینی می‌کند که ۱۰۰ درصد افزایش به ۲۴ درصد کاهش مصرف منجر خواهد شد. انتظار می‌رود کاهش مصرف در بریتانیا با این فرض حدود $0/5 = 0/24 \times 21$ باشد. اگر فرض کنیم که ۸ درصد بازار سیگار در اروپا غیرقانونی است و سیگارهای غیرقانونی با ۵۰ درصد قیمت قانونی به فروش می‌رسند، حذف بازار غیرقانونی به معنای دو برابر شدن قیمت‌ها برای ۸ درصد سیگارها در بازار غیرقانونی یا افزایش قیمت کلی $4/2$ درصد خواهد بود. انتظار می‌رود کاهش مصرف در اروپا با این فرض حدود $0/9 = 0/24 \times 8$ باشد. این میزان در کشورهایی که در آنها سهم تجارت غیرقانونی بیش از حد متوسط است بیشتر می‌باشد (Jossens et al, 2010: 9).

نجات جان افراد در نتیجه حذف تجارت غیرقانونی محصولات دخانی در اروپا

فرض بر این است که کاهش مرگ و میر مرتبط با مصرف دخانیات با کاهش مصرف دخانیات رابطه مثبت دارد. طبق برآوردها، در سال ۲۰۳۰، در سراسر جهان ۸/۳ میلیون نفر در ارتباط با مصرف دخانیات به هلاکت می‌رسند (Mathers and Loncar, 2006:22). ما از درصد کلی کاهش مصرف در نتیجه حذف تجارت غیرقانونی برای برآورد کاهش مرگ و میر ناشی از مصرف دخانیات در کشورهای دارای درآمد کم تا متوسط، کشورهای دارای درآمد بالا و ترکیبی از آنها استفاده می‌کنیم. محاسبات بنیادی نشان می‌دهند که اگر تجارت غیرقانونی حذف شود، کل مصرف سیگار در اروپا $1/9$ درصد کاهش خواهد یافت که به $1/9$ درصد کاهش در میزان مرگ و میر ظرف بیست سال آینده خواهد شد. اگر فرض کنیم که حدود ۲ میلیون مورد مرگ

ناشی از مصرف دخانیات در منطقه اروپا در سال ۲۰۳۵ وجود داشته باشد، ۱/۹ درصد کاهش مصرف جان بیش از ۳۸۰۰۰ نفر را هرساله در این منطقه از ۲۰۳۵ به بعد نجات خواهد یافت.

کسب درآمد بیشتر برای دولت‌ها

اگر تجارت غیرقانونی در اروپا از میان برود، دولت‌ها درآمدهای بسیار بیشتری کسب خواهند کرد. اتحادیه اروپا به تنهایی زیان ناشی از تجارت غیرقانونی محصولات دخانی را ۱۰ میلیارد یورو برآورد کرده است.^(۲۸) مجموع این زیان برای کل منطقه اروپا به طور خودکار بیشتر خواهد بود. درآمد دولت روسیه از عوارض گمرکی اخذ شده از محصولات دخانی، بدون درآمد ناشی از مالیات بر ارزش افزوده، در سال ۲۰۱۱، معادل با ۱۴۱ میلیارد روبل یا ۳/۴۰۰ میلیارد یورو بود (World Customs Organization, 2013:11). برآورد زیان ناشی از تجارت غیرقانونی فقط در روسیه چند صد میلیون یورو برآورد می‌شود (WHO, 2012)، بر اساس این برآورد که ۷ درصد بازار سیگار غیرقانونی است. درآمد ناشی از عوارض گمرکی، مالیات بر ارزش افزوده و مالیات بر واردات محصولات دخانی در ترکیه ۲۶۶۴۱ میلیون لیر ترک یا ۱۰۸۵۰ میلیون یورو در سال ۲۰۱۲ بود (WHO, 2013). برآورد می‌شود زیان ناشی از تجارت غیرقانونی در ترکیه بر اساس وجود ۱۵/۷ درصد بازار غیرقانونی سیگار حدود ۱۷۰۰ میلیون یورو باشد.

زیان ناشی از تجارت غیرقانونی با کسب درآمدهای مالی دولت‌ها یکسان نیست و باید این امر را در نظر گرفت که حذف بازار غیرقانونی سبب افزایش قیمت کلی سیگار خواهد شد و بنابراین به کاهش مصرف منجر خواهد گردید. در سال ۲۰۱۰، طبق برآوردها، کل درآمد از دست رفته دولت‌ها در سراسر جهان ۴۰/۵ میلیارد دلار بود، اما کسب درآمد فوری، در صورت حذف تجارت غیرقانونی تنها ۳۱/۳ میلیارد دلار (یا ۲۳ درصد کمتر) بوده است (Jossens et al., 2010: 9). درآمد ناشی از

تجارت غیرقانونی در اتحادیه اروپا، روسیه و ترکیه، طبق برآوردها، ۱۲ میلیارد یورو می‌باشد. کل زیان منطقه اروپا حتی بیشتر از این می‌باشد، اما محاسبه آن در نبود داده‌های قابل اطمینان دشوار می‌باشد. برآورد کسب درآمد برای کل منطقه اروپا ممکن است حول و حوش ۹ تا ۱۱ میلیارد یورو، با در نظر گرفتن کاهش مصرف باشد. با توجه به اهمیت و ضرورت مبارزه با تجارت غیرقانونی محصولات دخانی، تجربیات کشورهای مختلف نشان داده است که کنترل زنجیره عرضه یکی از شیوه‌های مهم در مقابله با تجارت غیرقانونی این محصولات می‌باشد. از این رو، در زیر به تجربه سه کشور اروپایی بریتانیا، ایتالیا و اسپانیا پرداخته می‌شود.

تجربه سه کشور اروپایی بریتانیا، ایتالیا و اسپانیا

در این بخش به بررسی این امر می‌پردازیم که چگونه سه کشور بریتانیا، ایتالیا و اسپانیا توانستند تقریباً طی یک دهه از میزان قاچاق سیگار بکاهند.

بریتانیا

در اواخر دهه ۱۹۹۰، قاچاق توتون و تنباکو به مسئله ای جدی در بریتانیا تبدیل شد. طبق برآوردهای اداره گمرک این کشور، بازار سیگار غیرقانونی از ۳ درصد در ۹۷-۱۹۹۶ به ۲۱ درصد در ۱-۲۰۰۰ افزایش یافت. طی سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۲ جمع این رقم به حدود ۱۶ میلیارد سیگار رسید؛ نیمی از سیگارهای قاچاق متعلق به برند ایمپریال توباکو با نام‌های ریگال^۱ و سوپرکینگز^۲ بودند (Jossens et al., 2010: 9). آن‌ها به مقدار زیاد به مکان‌هایی صادر شده بودند که بازارشان «غیرشفاف» است و سپس به صورت غیرقانونی از طریق شبکه‌های قاچاق بار دیگر وارد بریتانیا شده بودند. اداره گمرک معتقد است که در سال‌های ۱-۲۰۰۰، ۶۵ درصد از ۱۲ میلیارد نخ

سیگار صادر شده توسط شرکت ایمپریال به صورت غیرقانونی و قاچاق مجدداً وارد بریتانیا شده بوده است. از اکتبر ۲۰۰۰ تا سپتامبر ۲۰۰۲، یک سوم کل سیگارهای ریگال و سوپرکینگز به مقاصد مشخص شده در جدول ۳ صادر شده بودند (Jossens et al., 2010: 9).

جدول ۳. مقصد صادرات سیگارهای ریگال و سوپرکینگز

بین سال‌های ۲۰۰۰ و ۲۰۰۲

کشور	صادرات	جمعیت در سال ۲۰۰۲
لتونی	۱۳۶۳ میلیون	۲۳۶۷۰۰۰
کالینینگراد (روسیه)	۹۳۴ میلیون	۴۳۰۰۰۰
افغانستان	۳۲۵ میلیون	۲۷۷۵۶۰۰۰
مِلداوی	۵۷۶ میلیون	۴۴۳۵۰۰۰
آندورا	۸۴ میلیون	۶۸۰۰۰

صادرات این سیگارها مورد تفحص کمیته حساب‌های عمومی پارلمان بریتانیا در مه و ژوئن ۲۰۰۲ قرار گرفت و اعضای این کمیته مدیر اجرایی شرکت ایمپریال توباکو را مورد سؤال قرار دادند. اندکی بعد، اداره گمرک در مارس ۲۰۰۳ گزارش داد که طی ۱۸ ماه گذشته، کاهش چشمگیری در میزان صادرات سیگارهای ریگال و سوپرکینگز به مقاصد خارج از اتحادیه اروپا مشاهده شده است. بر اساس یادداشت قبلی اداره گمرک به کمیته پارلمانی، تقریباً یک سوم صادرات شرکت ایمپریال (حدود ۳ میلیارد نخ سیگار) به مقصد ملداوی، لتونی، روسیه (شامل کالینینگراد)، افغانستان و آندورا حمل شده بود. از مه ۲۰۰۲، صادرات سیگارهای ریگال و سوپرکینگز به این کشورها تنها به ۱۵ میلیون نخ و آن هم تقریباً فقط به آندورا کاهش یافته بود و اصلاً هیچ سیگاری به سه کشور ملداوی، افغانستان و لتونی صادر نشده بود (Jossens et al., 2010: 11).

از ۲۰۰۱-۲ تا ۲۰۰۲-۳ سهم سیگار غیرقانونی در بازار از ۲۰ درصد به ۱۵ درصد کاهش یافت. در ۲۰۰۵-۶، بازار غیرقانونی تقریباً نصف شده بود و از ۱۶ میلیارد نخ

سیگار به ۸/۵ میلیون رسیده بود. میزان ضبط سیگارهای ریگال و سوپرکینگز که در ۲۰۰۰-۱ بیش از یک میلیارد نخ بود (یعنی نیمی از کل میزان ضبط سیگار) در ۲۰۰۶ به کمتر از ۵ میلیون نخ رسید که فقط یک درصد از ضبط برندهای اصل در بریتانیا را تشکیل می‌داد.

در سال ۲۰۰۰، دولت بریتانیا یک برنامه اقدام مبارزه با قاچاق را اعلام کرد که شامل اسکنرهایی برای کشف کانتینرها، درج علائم مالی بر روی پاکت‌ها، تشدید مجازات‌ها، به کارگیری کارمندان بیشتری در گمرک و طرحی برای افزایش آگاهی عمومی بود که سبب شد میزان افزایش قاچاق در ۲۰۰۰-۱ و ۲۰۰۱-۲ به نصف کاهش یابد.

رویکرد دیگر دولت بریتانیا به قاچاق، تدوین یک یادداشت تفاهم یا موافقت نامه ای بود که لازم الاجرا نبود و اثربخشی آن به حسن نیت بستگی داشت. شاید شگفتی آور نباشد که شرکت‌های تنباکو از امضای آن خشنود بودند، گالاها، نخستین شرکتی بود که آن را در آوریل ۲۰۰۲ به امضا رساند. با وجود این، طبق گزارش اداره گمرک، ۶۹۰ میلیون نخ سیگار گالاها از ۲۰۰۲ تا ۲۰۰۶ ضبط گردید و به رغم یادداشت تفاهم مزبور، میزان ضبط سیگارهای برند گالاها از ۴-۲۰۰۳ افزایش یافت. رسماً برآورد شده است که قاچاق سیگارهای گالاها به بریتانیا بیش از یک میلیارد پوند به خزانه این کشور از سال ۲۰۰۰ به دلیل درآمد از دست رفته لطمه زده باشد. با آشکار شدن ضعف این یادداشت تفاهم، دولت بریتانیا قانونی لازم الاجرا را برای مبارزه با تجارت غیرقانونی وضع کرد. قانون مالی بریتانیا در سال ۲۰۰۶، تولیدکنندگان تنباکو را ملزم نمود قاچاق را تسهیل نکنند و برای تولیدکنندگانی که نتوانند اقدامات کافی به منظور پیشگیری از قاچاق محصولات شان به بریتانیا انجام دهند، جریمه‌هایی تا سقف ۵ میلیون پوند در نظر گرفت.

با سهم بازار غیرقانونی ۱۳ درصد در ۲۰۰۵-۶، مسئله قاچاق سیگار در بریتانیا،

عمدتاً به دلیل وجود سیگارهای تقلبی و نیز به این دلیل حل نشده است که افراد یا گروه‌های کوچک به خرید محصولات دخانی به میزانی بیشتر از سقف تعیین شده توسط گمرک در جاهایی اقدام می‌کنند که در آن‌ها مالیات پائین است و این محصولات را در جاهایی که در آن‌ها مالیات بالاست مجدداً به فروش می‌رسانند. این نوع تجارت غیرقانونی در گذشته چندان مسئله ایجاد نمی‌کرد زیرا تفاوت قیمت یک برند در کشورها کمتر بود. در ۲۰۰۰-۱، در بریتانیا، ۸۰ درصد قاچاق سیگار در مقیاس بزرگ بود و ۲۰ درصد به تجارت غیرقانونی در حجم کم مانند مورد بالا اختصاص داشت. یا وجود این، اختلاف قیمت یک برند خاص در جاهای مختلف، در سال‌های اخیر، حتی بیشتر نیز شده است. برای مثال، در سال ۲۰۰۸، قیمت یک پاکت سیگار مارلبورو در بریتانیا هشت برابر آن در روسیه و ۱۲ برابر آن در اوکراین بود. در حالی که قاچاق برندهای اصل در مقیاس بزرگ کاهش یافته است، نسبت سیگارهای تقلبی در بریتانیا افزایش پیدا کرده است. به گزارش اداره درآمدها و گمرک بریتانیا، حدود یک چهارم بازار سیگار قاچاق اینک به سیگارهای تقلبی اختصاص پیدا کرده است.

ایتالیا

ایتالیا یکی از نخستین کشورهای اروپایی بود که به طور جدی دستخوش مسئله قاچاق سیگار شد. قاچاق سیگار در این کشور در برخی استان‌های جنوبی تمرکز داشت که در آن‌ها در نیمه دوم دهه ۱۹۸۰، سازمان‌های جنایی شروع به قاچاق سیگار در کامپانیا^۱ (به ویژه در ناپل) و پوگلیا^۲ (به ویژه در باری و بریندیسی) کردند، اینها مناطقی بودند که به دریای آدریاتیک دسترسی داشتند.

برآورد می‌شود فروش سیگارهای قاچاق در ایتالیا ۱/۵ میلیون کیلوگرم در ۱۹۸۵، ۸/۴ میلیون کیلوگرم در ۱۹۹۲، و ۱۷ میلیون کیلوگرم در ۱۹۹۸ بود. عمده‌تأسیسات سیگارهای

1. Campania
2. Puglia

تولید آمریکا و به ویژه مارلبورو^۱ قاچاق می شدند.

در سال ۱۹۹۲، مقامات ایتالیایی فروش مارلبورو را ممنوع کردند زیرا معتقد بودند که شرکت فیلیپ موریس (PMI) در قاچاق این سیگارها دست داشت. با وجود این، ممنوعیت مزبور به دلیل شواهد ناکافی برداشته شد و بعداً در آن سال، دولت و شرکت فیلیپ موریس با هدف پیشگیری از قاچاق یک یادداشت تفاهم امضا کردند. این یادداشت تفاهم به شدت در گزارش کمیته پارلمانی در سال ۲۰۰۰ مورد انتقاد واقع شد و گفته شد که تنها سبب توهم حسن همکاری شده است.

در ۱۹۹۸، دولت‌های اروپایی و مقامات جامعه اروپا معتقد بودند تولیدکنندگان به سیگارهای آمریکایی را به معامله گرانی می فروشد که آن‌ها را در بازار سیاه‌هایی می فروشند که برای فرار از مالیات‌های خارجی ایجاد شده اند و تحقیق و تفحص را شروع کردند. در نوامبر ۲۰۰۰ در نیویورک، جامعه اروپا شرکت‌های فیلیپ موریس و آر جی رینولدز^۲ را تحت تعقیب قضایی قرار داد و آنها را متهم به قاچاق سیگار، پولشویی عایدات ناشی از قاچاق مواد مخدر، ممانعت از نظارت دولت بر صنعت توتون و تنباکو، تثبیت قیمت‌ها، پرداخت رشوه به مقامات دولتی خارجی و انجام تجارت غیرقانونی با گروه‌های تروریستی و دولت‌های حامی تروریسم کرد. در سال ۲۰۰۱، ده کشور عضو اتحادیه اروپا به رهبری ایتالیا نیز در زمره شاکیان درآمدند.

در سال ۲۰۰۴، جامعه اروپا و دولت‌های عضو از شکایت خود از فیلیپ موریس در ازای انعقاد یک توافق به لحاظ قانونی الزام آور دست کشیدند. به موجب این توافق، فیلیپ موریس موافقت کرد که طی ۱۲ سال، یک میلیارد دلار به جامعه اروپا پرداخت کند. فیلیپ موریس همچنین در صورتی که سیگارهای قاچاق آن شرکت همچنان توسط مقامات ضبط می شد، می بایست مبالغ قابل ملاحظه بیشتری پرداخت می کرد. این توافق همچنین فیلیپ موریس را ملزم می ساخت تا قاچاق را در آینده از

طریق یک رشته تدابیر از جمله تنظیم سیستم توزیع و عرضه به پیمانکاران و ردیابی و پیگیری کنترل کند. مقامات مجری قانون به منظور مبارزه مؤثر با تجارت غیرقانونی محصولات دخانی لازم است بر گردش محصولات دخانی که به طور قانونی تولید شده اند، در زنجیره عرضه نظارت داشته باشند و مسیری را که این محصولات دخانی در صورت ضبط طی کرده اند، بازیابی نمایند. برای مثال، فیلیپ موریس بر روی جعبه‌های بزرگ (حاوی ۱۰۰۰۰ نخ سیگار) پیش از فروش آنها به اولین خریدار برچسب‌های بارکد خاص و قابل اسکن می‌چسباند. در حال حاضر، شرکت فیلیپ موریس برنامه‌ای برای تحقیق و توسعه در خصوص روش‌های بهبود تکنولوژی کدگذاری کارتن‌ها و پاکت‌ها در دست اجرا دارد. در سطح پاکت‌ها، شرکت مزبور در حال آزمایش و کاربرد کدهای خاصی است که بر روی پاکت‌های سیگار عرضه شده در بازار آلمان و پرو نقش بسته است.

از اواخر دهه ۱۹۹۰ بدین سو، در حجم سیگارهای ضبط شده کاهش شدیدی مشاهده می‌شود و فروش‌های قانونی - که از اواسط دهه ۱۹۸۰ تا آغاز دهه ۱۹۹۰ کاهش پیدا کرده بود و سپس از ۱۹۹۱ تا ۱۹۹۷ در حدود ۸۹۰۰۰ تن در سال ثابت باقی مانده بود - در سال ۲۰۰۲ به کمتر از ۱۰۳۰۰۰ تن افزایش یافت (یک تن حدود یک میلیون نخ سیگار می‌باشد). حجم سیگارهای ضبط شده بازتاب میزان قاچاق بود و از ۱۷۰۰ تن در ۱۹۹۸ به تنها ۳۳۳ تن در ۲۰۰۲ کاهش یافت. طی این دوره، تولیدکنندگان آمریکایی رویه‌های صادراتی خود را تغییر دادند به گونه‌ای که صادرات سیگار از ایالات متحده به بندر آنتورپ در ۴۹ میلیارد در ۱۹۹۷ به ۳ میلیارد در ۲۰۰۱ رسید و قاچاق سیگار از حدود ۱۵ درصد در دهه ۱۹۹۰ به ۲-۱ درصد در سال ۲۰۰۶ کاهش یافت.

داده‌های مربوط به فروش قانونی سیگارهای خارجی در کامپانیا و پوگلیا افزایش زیادی را از ۱۹۹۸ تا ۲۰۰۰ نشان می‌دهد که بازتاب این امر است که چگونه



مجبور به خرید سیگارهای خارجی قانونی نموده است. طی این دوره، فروش سیگارهای خارجی قانونی ۱۲۱ درصد در کامپانیا، ۵۵ درصد در پوگلیا، و ۱۹ درصد در کل ایتالیا افزایش داشته است (Jossens et al., 2010: 25).

جدول ۴. فروش قانونی سیگارهای خارجی کامپانیا، پوگلیا و سراسر ایتالیا

ایتالیا	پوگلیا	کامپانیا	
۵۹۶۳۴	۳۲۲۵	۳۷۱۹	۱۹۹۸
۷۱۲۱۶	۴۹۹۷	۸۲۳۱	۲۰۰۰

منبع: وزارت بهداشت ایتالیا

اسپانیا

از ۱۹۹۳-۱۹۹۶ تا ۱۹۹۶-۲۰۰۰ منابعی که اسپانیا در مبارزه با قاچاق سیگار سرمایه‌گذاری کرد از ۴ میلیون یورو به تقریباً ۴۰ میلیون یورو افزایش یافت. طی این دوره، سهم بازار از سیگارهای قاچاق از ۱۶ درصد به ۲ درصد کاهش یافت و درآمد ناشی از مالیات سیگار از ۲۳۰۰ میلیون یورو به ۵۲۰۰ میلیون یورو افزایش پیدا کرد. سرمایه‌گذاری ۴۴ میلیون یورویی به افزایش درآمد تقریباً ۳۰۰۰ میلیون یورویی منجر شد.

مانند مورد ایتالیا، برندهای آمریکایی منبع اصلی تجارت قاچاق بودند به گونه‌ای که مقامات اسپانیایی منابع را بر پیشگیری از قاچاق کانتینر متمرکز ساختند که به ضبط مقادیر معتدبهی از سیگار قاچاق منجر شد. برای مثال، در ۱۹۹۸، اسپانیا یک محموله کشتی را ضبط کرد که ۸۰ میلیون نخ سیگار قاچاق عرضه شده توسط شرکت رینولدز را تخلیه می‌کرد. شرکت بین‌المللی تنباکوی RJR - مستقر در سوئیس - از همکاری با تحقیقات خودداری ورزید و ادعای حمایت از قوانین مربوط به رازداری سوئیس را مطرح کرد. این مورد برای نخستین بار منجر به این شد که اتحادیه اروپا رسماً در مبارزه با قاچاق از دولت آمریکا بر اساس موافقتنامه کمک‌های متقابل گمرکی میان

ایالات متحده و جامعه اروپا درخواست کمک نماید. شواهد به دست آمده از دفتر اروپایی مبارزه با تقلب در یونان، آلبانی و ایالات متحده و تأیید منشاء علائم سیگارهای ضبط شده به محکومیت قاچاقچیان در اسپانیا در ۱۹۹۸ منجر شد.

به علاوه، اسپانیا در اقدام علیه قاچاق در مقیاس گسترده با دفتر اروپایی مبارزه با تقلب همکاری کرد تا از ورود غیرقانونی سیگار به کشور از جبل الطارق و آندورا جلوگیری کند. در آندورا، این امر شامل بستن مرز و فشار سیاسی بر دولت آندورا توسط جامعه اروپا و دولت‌های عضو می‌شد که آندورا را وادار ساخت تا با تصویب قانون قاچاق توتون و تنباکو را به کشورهای همسایه غیرقانونی سازد. مقامات گمرکی اسپانیا گفتند که موفقیت آنان ناشی از کنترل توزیع در سطح خیابان نبوده است که امری تقریباً غیرممکن می‌باشد بلکه به دلیل کاهش عرضه در کشور در سطح کانتینر از طریق فعالیت‌های اطلاعاتی، گمرکی و بهبود همکاری در سطح کشوری و اروپایی و به کارگیری تکنولوژی بوده است. کلیه این تدابیر از جمله تحقیق و تفحص در مورد شرکت‌های تنباکوی آمریکایی و پیگرد قانونی از سوی اتحادیه اروپا در سال ۲۰۰۰ به قطع عرضه سیگارهای آمریکایی به بازار غیرقانونی منجر گردید.

ارزیابی موفقیت این تجربه‌ها

تدابیر ضد قاچاق در بریتانیا شامل به کارگیری اسکنرها برای کشف کانتینر، نصب علائم مالی بر روی پاکت‌ها، تشدید مجازات‌ها، به خدمت گرفتن تعداد بیشتری مأمور گمرک و جلسات استماعات پارلمانی بود که رویه‌های صادراتی شرکت‌های توتون و تنباکو را افشا کرد. بین سال‌های ۲۰۰۰-۱ و ۲۰۰۵-۶ از میزان کانتینرهایی که سیگار تقلبی وارد می‌کردند، کاسته شد. هنگامی که شرکت‌ها صادرات سیگارهای ریگال و سوپرکینگز را که مجدداً به بازار غیرقانونی وارد می‌شدند، متوقف ساختند، کاهش بسیار زیادی در میزان ضبط این برندها که به کشور بازگردانده می‌شدند در گمرک مشاهده شد که نشان دهنده قطع عرضه به بازار غیرقانونی بود که مستقیماً به کاهش

قاچاق منجر شد. در ایتالیا، به دنبال تحقیقات توسط مراجع ذی صلاح در ایتالیا و اروپا که به پیگرد قانونی شرکت‌های تنباکو و متعاقباً عقد یک موافقتنامه الزام آور با شرکت فیلیپ موریس منجر گردید، کاهشی چشمگیر در ضبط اجناس در گمرک و افزایش فروش قانونی مشاهده شد. عرضه سیگارهای قاچاق در اسپانیا در نتیجه اتخاذ یک رشته تدابیر از جمله فعالیت‌های اطلاعاتی و گمرکی در مناطق مرزی و همکاری بین المللی، هم در داخل اروپا و هم با مقامات آمریکایی در خصوص عرضه برندهای آمریکایی ضبط شده کاهش پیدا کرد.

تحقیقات دفتر اروپایی مبارزه با تقلب در مورد شرکت‌های تنباکو در ایالات متحده در ۱۹۹۸ و فعالیت گمرک‌های ایتالیا و اسپانیا و متعاقب آن پیگرد قانونی شرکت‌های تنباکوی آمریکایی نیز به نظر می‌رسد تأثیر قابل ملاحظه‌ای داشته‌اند. طی دوره‌ای که این عملیات انجام می‌شد، کاهش چشمگیری در صادرات آمریکا به اروپا مشاهده شد. یک تفسیر قابل قبول از داده‌ها این است که صنعت تنباکو بلافاصله در واکنش به این تحقیقات رویه صادراتی خود را تغییر داد. آنچه که تحقیقات و تهدید به اقدام قانونی صورت داد، تغییر در معادله ریسک-منفعت در این صنعت بود. چشم انداز پیگرد قانونی و جرایم مالی احتمالی ریسک عرضه سیگارهایی را افزایش داد که به بازار غیرقانونی می‌رسیدند و منفعت را کاهش داد. آن‌گاه، رویه‌های صادراتی از طریق توافقات رسمی و به لحاظ قانونی الزام آور تغییر نمودند. هر سه تجربه از یک عامل مشترک برخوردارند: قاچاق با قطع زنجیره عرضه از تولیدکنندگان به بازار غیرقانونی کاهش پیدا کرد. در ایتالیا و اسپانیا، همکاری بین المللی نیز عاملی بسیار مهم بود.

شواهد قانع کننده اندکی در دست می‌باشد که اقدامات داوطلبانه مانند یادداشت‌های تفاهم اثر مفیدی داشته باشند. هنگامی که آن‌ها با توافق به لحاظ قانونی الزام آور میان جامعه اروپا و فیلیپ موریس مقایسه می‌شوند، این امر شگفت انگیز به نظر نمی‌رسد. برای مثال، در هیچ یک از یادداشت‌های تفاهم درج نشده بود که در صورت ضبط محموله قاچاق، شرکت‌ها باید مبالغی پرداخت کنند. یادداشت‌های تفاهم

به طور کامل به حسن نیت و تمایل تولیدکنندگان تنباکو برای همکاری تکیه دارند و نه نتایج قابل سنجش. آنها لحاظ قانونی الزام آور نیستند و تعهدی ایجاد نمی کنند و در صورتی که شرکت‌ها آنها را رعایت نکنند، جریمه یا پرداخت پول در صورت ضبط سیگارهای قاچاق در کار نیست.

با بررسی این تجربیات به آسانی می توان متوجه شد که کنترل زنجیره عرضه نقشی اساسی در مبارزه با تجارت غیرقانونی محصولات دخانی دارد.

بررسی شیوه‌های مقابله با تجارت غیرقانونی محصولات دخانی

اقداماتی در چارچوب اتحادیه اروپا در جهت بسترسازی قانونی و ایجاد هماهنگی‌های لازم برای مقابله با تجارت غیرقانونی محصولات دخانی صورت گرفته است که در این بخش به آن پرداخته می شود.

چهار شرکت بزرگ بین المللی تنباکو در سال ۲۰۱۰ موافتنامه ای را منعقد کردند تا به ترویج یک کد مرئی و خاص بپردازند تا برای شناسایی هر پاکت سیگار بر روی آن چاپ شود. این یک راه حل فنی برای ردیابی پیگیری و راستی آزمایی دیجیتالی مشمول مالیات بودن سیگار بود. این سیستم توسط شرکت فیلیپ موریس به وجود آمد و مجوز آن را به رایگان در اختیار سه رقیب عمده خود قرار داد. به دلیل اینکه اطلاعات محدودی درباره این پروژه وجود دارد، اطمینان از اهداف واقعی صنعت تنباکو دشوار می باشد، ما معتقدیم که بر اساس شواهد، عوامل زیر زیربنای استراتژی این صنعت را تشکیل می دهند:

- اتحاد و مشارکت با مقامات در سطوح ملی و بین المللی جهت لحاظ کردن صنعت تنباکو به عنوان بخشی از راه حل برای تجارت غیرقانونی تنباکو و افزایش توانایی آن برای تأثیرگذاری بر تحولات در این منطقه؛
- متمرکز ساختن بحث بر تقلب به جای سایر عوامل تجارت غیرقانونی تنباکو، به ویژه قاچاق سیگارهای الکترونیک؛

- قرار دادن ردیابی و پیگیری، تعیین اصالت، کنترل حجم، و تأیید مشمول مالیات بودن تحت کنترل صنعت تنباکو؛
- تضمین این امر که اطلاعات مربوط به تجارت غیرقانونی تنباکو تحت کنترل صنعت تنباکو باقی بماند به گونه ای که از این داده‌ها بتوان به عنوان بخشی از تلاش‌های این صنعت برای تضعیف سیاست‌های کنترل تنباکو مانند پاکت‌های بدون نشان تجاری و افزایش مالیات‌ها استفاده کرد؛
- اجتناب از راه حل‌های بالقوه برتر و گران تر برای ردیابی و پیگیری که توسط شرکت‌های ایمنی ارائه می‌شود (Jossens and Gilmore, 2013: 11).

شرکت‌های تنباکو از این استدلال که با وضع مقررات جدید به تجارت غیرقانونی دامن زده می‌شود، برای مقابله با مقررات جدید در خصوص تنباکو استفاده می‌کنند و ادعا می‌کنند که وضع قوانین در مورد این محصول به افزایش تجارت غیرقانونی منجر خواهد شد. پی. ام. آی، یکی از شرکت‌های بزرگ تنباکو در جهان اعلام داشته است که پاکت‌های بدون نشان تجاری انگیزه‌های قابل توجهی برای افراد متقلب و قاچاقچیان فراهم می‌کند.

«ما معتقدیم سیاستی که با هدف دسترسی کمتر جوانان به محصولات دخانی در عمل می‌تواند نتایج معکوسی به بار آورد و سبب رونق بیشتر بازار سیاه و ارزان تر شدن محصولات و قابلیت دسترسی بیشتر آنها گردد. پاکت‌های ژنریک جلوگیری از ورود محصولات قاچاق و تقلبی به بازار را دشوارتر خواهد نمود، سبب کاهش درآمدهای مالیاتی دولت خواهد شد و تلاش‌ها برای مبارزه با تجارت غیرقانونی محصولات دخانی را که نقش مهمی در تأمین هزینه‌های جرایم بین‌المللی و تروریسم دارند، با اختلال مواجه خواهد ساخت.

نگرانی شرکت‌های تنباکو درباره تجارت غیرقانونی قابل تردید می‌باشد زیرا صنعت تنباکو سابقه ای طولانی در عملیات قاچاق دارد. از سال ۲۰۰۴، چهار شرکت بزرگ بین‌المللی تنباکو میلیاردها دلار جریمه بر اساس احکام صادره در دعاوی

قاچاق سیگار در اروپا و کانادا پرداخت کرده اند.

به شواهد مربوط به دخالت مستقیم و غیرمستقیم صنعت تنباکو در تقلب گسترده از طریق اسناد داخلی شرکت‌ها، اعتراف این شرکت‌ها و رأی دادگاه‌ها دست یافته شده است. در سال ۲۰۱۲، یک شرکت بزرگ یعنی شرکت بین المللی تنباکوی ژاپن متهم به انجام عملیات قاچاق در خاورمیانه گردید.

رویه معمول شرکت‌های فعال در صنعت تنباکو این است که از تجارت غیرقانونی به عنوان دلیلی عمده علیه مالیات‌های بالا و مقررات تولید به عنوان بخشی از تبلیغات خود با تمرکز بر ده عنصر زیر استفاده می‌کنند:

- ما قاچاق سیگار را توصیه نمی‌کنیم، بلکه خود قربانی آن هستیم.
 - سیگارهای غیرقانونی حاوی مواد سمی است و به شهرت ما لطمه می‌زند.
 - مالیات‌های بالا علت اصلی قاچاق می‌باشد.
 - مقررات تولید از جمله پاکت بدون نشان تجاری یا ممنوعیت سیگارهای منتول تجارت غیرقانونی را افزایش می‌دهد.
 - ما خواهان مبارزه با تجارت غیرقانونی و همکاری با دولت‌ها هستیم.
 - اقدام مشترک صنعت تنباکو و دولت‌ها با عقد موافقتنامه‌ها به بهترین شکل صورت می‌گیرد.
 - ما برای اطلاع از دامنه تجارت غیرقانونی سفارش پژوهش داده‌ایم.
 - افزایش قاچاق دلیل قانع کننده ای برای مبارزه با افزایش مالیات‌ها و مقررات تولید می‌باشد.
 - امکان ردیابی باید از جمله مسئولیت‌های شرکت‌ها باشد.
 - نگرانی واقعی سیگارهای تقلبی هستند و نه قاچاق محصولات اصل.
- اکثر گزارش‌ها در مورد سطوح غیرقانونی قاچاق به سفارش تولیدکنندگان سیگار تهیه شده اند. شواهد زیادی حکایت از آن دارند که صنعت تنباکو در مسئله تجارت غیرقانونی سیگار مبالغه می‌کند (Rowell, Evans- Reeves and Gilmore,)



13:2014). هدف از استراتژی تجارت غیرقانونی شرکت‌های تنباکو جلوگیری از وضع قوانین، همکاری با دولت‌ها و ارائه راه حل‌هایی برای مبارزه با قاچاق است که تحت کنترل آنها قرار داشته باشد.

پروتکل حذف تجارت غیرقانونی محصولات دخانی
ابعاد جهانی و ماهیت چندوجهی تجارت غیرقانونی تنباکو مستلزم واکنش بین‌المللی هماهنگ و اصلاح قوانین جهانی در مورد تجارت قانونی تنباکو می‌باشد.
به تجارت غیرقانونی تنباکو در ماده ۱۵ پیمان چارچوب کنترل دخانیات سازمان بهداشت جهانی و در پروتکل حذف تجارت غیرقانونی محصولات دخانی (ITP)^۱ پرداخته شده است. در مقدمه پیمان چارچوب کنترل دخانیات سازمان بهداشت جهانی، به این امر اذعان شده است که «برای حذف کلیه اشکال تجارت غیرقانونی سیگار و سایر محصولات دخانی از جمله قاچاق، تولید غیرقانونی و محصولات تقلبی به همکاری نیاز وجود دارد». ماده ۱۵ پیمان چارچوب کنترل دخانیات سازمان بهداشت جهانی به تجارت غیرقانونی محصولات تنباکو پرداخته و در بند اول خود چنین قید می‌کند که «حذف کلیه اشکال تجارت غیرقانونی محصولات تنباکو یکی از مؤلفه‌های اساسی کنترل تنباکو می‌باشد». پروتکل حذف تجارت غیرقانونی محصولات دخانی به عنوان پیمانی تکمیلی برای پیمان چارچوب کنترل دخانیات سازمان بهداشت جهانی مورد مذاکره قرار گرفت. پروتکل حذف تجارت غیرقانونی محصولات دخانی در پنجمین نشست کنفرانس اعضا در نوامبر ۲۰۱۲ تصویب شد. تنها طرف‌های امضا کننده پروتکل ملزم به رعایت تعهدات آن می‌باشند. این پروتکل توسط ۲۰ عضو منطقه اروپا و نیز اتحادیه اروپا به تصویب رسیده است. تدابیر قابل اجرا برای کنترل زنجیره عرضه و تدابیر مربوط به همکاری‌های بین‌المللی از جمله مبادله اطلاعات و همکاری در زمینه پیگرد جرائم و تخلفات هسته اصلی پروتکل حذف تجارت

غیرقانونی محصولات دخانی را تشکیل می‌دهند.

یکی از تدابیر اصلی این پروتکل رژیم جهانی ردیابی و پیگیری است (ماده ۸). هریک از طرف‌ها ملزم خواهد بود علائم شناسایی خاص و محو نشدنی مانند کد یا تمبر را ظرف مدت پنج سال پس از اجرای پروتکل به کلیه پاکت‌ها، بسته بندی‌ها و جعبه‌های سیگار بچسبانند، این کار در مورد دیگر محصولات دخانی باید طی ده سال صورت گیرد. پروتکل حذف تجارت غیرقانونی محصولات دخانی همچنین حاوی مقررات مفصل در خصوص اعطای مجوز، نگهداری سوابق، حفظ هشیاری، کنترل مناطق آزاد، روش‌های قابل پیگیری پرداخت، و همکاری و نظارت بین‌المللی می‌باشد.

ماده ۸ پروتکل مشخصاً یادآور می‌شود که طرف‌ها نباید تعهدات مربوط به ردیابی و پیگیری را به شرکت‌های تنباکو واگذار نمایند. هدف از سیستم ردیابی و پیگیری کمک به تحقیق و تفحص درباره تجارت غیرقانونی محصولات دخانی است. اروپا منطقه ای است که در آن شمار زیادی از موارد ضبط سیگار وجود دارد و بنابراین، از چنین سیستمی بسیار منتفع خواهد شد. با وجود این، بسیاری از طرف‌ها در منطقه اروپا فاقد تخصص در امور فنی مربوط به مقررات ردیابی و پیگیری بوده و نیازمند کمک‌های فنی خواهند بود. در سطح اتحادیه اروپا، یک تحول مهم این است که سیستم ردیابی و پیگیری اتحادیه اروپا در خصوص محصولات توتون و تنباکو و ویژگی‌های امنیتی پیش بینی شده در مواد ۱۵ و ۱۶ دستورالعمل محصولات توتون و تنباکو در پارلمان اروپا در ۲۶ فوریه ۲۰۱۴ به تصویب رسید. سیستم قابلیت پیگیری برای کلیه ۲۸ کشور عضو اتحادیه اروپا برای سیگار و توتون دست پیچ در سال ۲۰۱۹ باید اجرایی شود. انتظار می‌رود که جلسه طرف‌های پروتکل مدت زمان کوتاهی پس از به اجرا درآمدن پروتکل برگزار گردیده و تصمیماتی در خصوص ایجاد و طراحی رژیم جهانی ردیابی و پیگیری، آن گونه که در پروتکل مد نظر قرار داده شده اتخاذ



نماید (FCTC WHO, 2014).

ضرورت کنترل زنجیره عرضه

مجموعه اقدامات و بسترسازی‌های قانونی فوق، این نکته را روشن می‌سازد که هماهنگی و همکاری‌های لازم در سطوح داخلی، منطقه ای و بین المللی برای مقابله با تجارت غیرقانونی محصولات دخانی و بر اساس تجربیات به دست آمده در درجه نخست، ضرورت کنترل زنجیره عرضه از ضرورت برخوردار می‌باشد. در این بخش به مسئله ضرورت کنترل زنجیره عرضه از جوانب مختلف پرداخته می‌شود.

از میان بردن تجارت غیرقانونی سیگار یک شبه اتفاق نمی‌افتد و مستلزم اقدام هماهنگ از سوی بخش‌های دولتی و خصوصی به صورت مستمر می‌باشد. همکاری محلی و بین المللی که در آن دولت‌ها، دستگاه‌های مجری قانون، تولیدکنندگان، خرده فروشان و مصرف کنندگان نقش داشته باشند، بسیار مهم است.

مؤلفه‌های اصلی یک اقدام مؤثر برای توقف تجارت غیرقانونی تنباکو شامل موارد زیر می‌باشد:

- استفاده از پژوهش و اطلاعات برای درک بهتر مسئله و عوامل محرکه آن؛
- وجود چارچوبی برای سیاستگذاری جهت تنظیم زنجیره عرضه قانونی و مجازات شدید افراد دخیل در تجارت غیرقانونی؛
- اختصاص منابع انسانی و مالی قابل ملاحظه برای اجرای قوانین، به گونه ای که از حسن اجرای قوانین و به دادگاه کشانده شدن متخلفان اطمینان حاصل شود؛
- به خدمت گرفتن تکنولوژی دارای قابلیت عملیاتی که به ردیابی و پیگیری محصولات از طریق زنجیره عرضه و تفکیک بین سیگارهای قانونی و غیرقانونی؛
- ارائه آموزش‌های لازم جهت ارتقای آگاهی عمومی از مسئله و تأثیر آن بر جامعه.

مبارزه را از کجا شروع کنیم؟

نخستین گام در مقابله با تجارت غیرقانونی درک دامنه مسئله، منشاء آن و عوامل محرک عرضه و تقاضا می‌باشد. با وجود این، روش‌های پژوهشی قابل اطمینان برای

انجام این کار وجود دارد، آنها به طور منسجم یا سراسری به کار گرفته نشده‌اند. با اتخاذ رویکردی جامع تر برای گردآوری داده‌ها درباره بازار غیرقانونی تنباکو، می‌توان بهتر به درک روندها، انواع محصولات، مقادیر، منابع و مقاصد نائل شد.

برای مثال، گردآوری تصادفی نمونه‌های پاکت‌های سیگار خالی دور ریخته شده می‌تواند وسیله‌ای برای تعیین نسبت سیگارهای غیرقانونی و قانونی که در یک محل خاص مصرف می‌شود. این بررسی پاکت‌های خالی همچنین به شناسایی مناطقی در شهر که بیشتر تحت تأثیر بازار سیاه قرار دارند و مهم تر از آن منشاء احتمالی محصولات غیرقانونی کمک می‌کند.

دار و دسته‌های جنایتکار دخیل در قاچاق به سرعت به تلاش‌ها در جهت اجرای قوانین واکنش نشان می‌دهند. آنان به تغییر مراکز تولید، مسیرهای قاچاق، و شبکه‌های توزیع دست می‌زنند. به این دلیل، نظارت کامل، جامع و منظم برای شناسایی و پیش بینی روندها و الگوهای متغیر امری بسیار مهم می‌باشد.

تنظیم زنجیره عرضه

تنظیم بازار قانونی توتون و تنباکو باید به شناسایی این امر کمک کند که چه هنگام محصولات در خارج از زنجیره عرضه قانونی تولید می‌شوند، به فروش می‌رسند یا توزیع می‌گردند. بنا به گفته اینترپل، «این به نفع همه دولت‌هاست که هشیاری خود را حفظ کرده و مانند بانک‌ها برنامه‌هایی برای شناخت مشتریان داشته باشند و از تولیدکنندگان بخواهند از سیستم‌های ردیابی و پیگیری برای مبارزه با تجارت غیرقانونی محصولات دخانی و اجتناب از وارد آمدن ضرر و زیان به خزانه دولت استفاده کنند.

شرکت فیلیپ موریس معتقد است که تدابیر تنظیمی زیر باید بخشی از چارچوب سیاستگذاری برای توتون و تنباکو به منظور مبارزه با قاچاق غیرقانونی بوده و به طور مساوی در مورد کلیه شرکت کنندگان صرف نظر از اندازه و حجم کسب و کارشان

اعمال شود:

شناخت مشتری: تولیدکنندگان قانونی توتون و تنباکو، عمده فروشان، توزیع کنندگان و متصدیان حمل و نقل باید ملزم به حفظ هشیاری در رابطه با مشتریان خود باشند. حفظ هشیاری باید شامل موارد زیر باشد:

- راستی آزمایی حق قانونی مشتری برای تجارت محصولات دخانی یا خریداری آنها؛
- ارزیابی اینکه آیا میزان خریداری با تقاضای مشتری یا فروش آن همخوانی دارد یا خیر؛
- فرایند گزارش معاملات مشکوک؛ و
- اتخاذ سیاستی که مستلزم پایان روابط بازرگانی هنگام نقض قوانین باشد.

ردیابی و پیگیری: ردیابی توانایی نظارت بر کالاهای تمام شده در مسیر زنجیره عرضه از نقطه تولید. پیگیری توانایی بازسازی گردش کالاها تا یک نقطه معین در زنجیره عرضه برای کمک به تعیین اینکه آیا محصول در نقطه ای از این فرایند به کانالهای غیرقانونی منحرف گردیده است. ردیابی و پیگیری به مبارزه با انحراف محصولات اصل کمک می‌کند.

نگهداری سوابق: زنجیره عرضه قانونی تنباکو باید ملزم به حفظ سوابق کامل و دقیق کلیه معاملات مربوطه به مدت ۵ سال و قرار دادن سوابق در اختیار مراجع مربوطه باشد.

صدور مجوز: همراه با اجرای دقیق و جرایم بازدارنده، صدور مجوز یا سیستم تأیید معادل آن که تضمین می‌کند تنها مؤسسات تجاری مشروع و پایبند به قانون می‌توانند به کار تولید، و واردات و صادرات محصولات دخانی، تولید تجهیزات و اجزای اصلی تولید سیگار به ویژه کاغذ سیگار و فیلتر پردازند.

اجرای قانون در مناطق آزاد تجاری: این مکان‌های معاف از مالیات در اصل برای ارتقای تجارت جهانی و جریان آزاد کالاها ایجاد شدند. با وجود این، اخیراً، آنها به مکان مناسبی برای فعالیت قاچاقچیان و تولیدکنندگان غیرقانونی سیگار تبدیل شده‌اند. بنابراین، تدابیر فوق باید در این مناطق نیز به اجرا درآیند.

کنترل اجزای اصلی

سیگارها از سه جزء اصلی توتون، کاغذ و فیلتر تشکیل شده اند. بدون این اجزا، سیگار، چه به صورت قانونی و چه به صورت غیرقانونی نمی تواند تولید شود. اجرای کنترل دقیق بر تولید و عرضه هریک از این سه جزء می تواند یک راه برای این باشد که تولید سیگارهای غیرقانونی برای خلافکاران دشوارتر گردد.

تشدید مجازات‌ها و اجرای دقیق قانون

راه‌های زیادی برای مقابله با مسئله تجارت غیرقانونی سیگار وجود دارد اما بدون مجازات‌های شدید و اجرای دقیق قوانین نمی توان چندان توفیقی کسب کرد. در صورتی که مجازات‌های مکفی برای تجارت غیرقانونی تنباکو در نظر گرفته نشود، این نوع تجارت از جمله جرائم با ریسک پائین و سود زیاد به حساب خواهد آمد. با توجه به سود فراوان ناشی از قاچاق سیگار، در اکثر کشورها، جریمه تعیین شده برای محکومین بسیار کمتر از آن چیزی است که برای مثال برای محکومین قاچاق مواد مخدر یا سلاح در نظر گرفته شده است. این امر خلافکاران را ترغیب می کند تا از قاچاق این مواد به قاچاق سیگار روی بیاورند.

برای مثال، در آلمان، محکومین به قاچاق مواد مخدر معمولاً دست کم با حکم دو سال زندان مواجه می شوند، در حالی که محکومین به قاچاق سیگار ممکن است تنها به جریمه نقدی محکوم شوند. به همین شکل، در فرانسه، محکومین به قاچاق مواد مخدر با مجازات تا سی سال زندان مواجه اند، در حالی که محکومین به قاچاق سیگار حداکثر باید مجازات ده سال زندان را تحمل کنند.

عدم تساهل در مورد اجناس تقلبی

در بسیاری از کشورها در اختیار داشتن مقدار اندکی کالای تقلبی در صورتی که برای استفاده شخصی باشد، تخلف محسوب نمی شود. این بدان معناست که هیچ عامل

بازدارنده ای برای مسافران وجود ندارد تا مقادیر اندکی سیگار تقلبی را با خود بازگردانند.

با وجود این، کشورهایی مانند سوئیس، رویکرد عدم تساهل را در مورد ورود کالاهای تقلبی در پیش گرفته اند و مراجع اجرای قانون اختیار دارند هر مقدار کالای تقلبی را ضبط کرده و جریمه‌های شدید اعمال کنند. وارد کردن جنس تقلبی برای مصارف شخصی، هرچند مشمول جریمه نمی شود اما ممنوع است و ضبط می شود.

ضبط و نابودسازی

مراجع اجرای قانون باید اختیار داشته باشند تا به نابودسازی تجهیزات تولید، مواد مورد استفاده برای تولید سیگار و خود محصولات دخانی غیرقانونی مصادره شده بپردازند. این کار اساساً برای جلوگیری از این انجام می شود که این اقلام دوباره به مسیر تجارت غیرقانونی برگردانده شوند یا برای تولید محصولات غیرقانونی بیشتری مورد استفاده قرار گیرند. در برخی موارد، این امر اتفاق افتاده است. در ماه مارس ۲۰۱۵ تقریباً ۹۰ میلیون نخ سیگار تقلبی توسط گمرک آنتورپ در بلژیک منهدم گردید. در اکتبر ۲۰۱۴، دو تن تنباکوی خام و ۲۵۰ هزار نخ سیگار غیرقانونی که در یک کارخانه غیرقانونی تولید سیگار در استریکو^۱ (لهستان) ضبط شده بود نیز منهدم گردید. یک نمونه دیگر در فوریه ۲۰۱۱ رخ داد و آن هنگامی بود که ۴۵ عدد ماشین آلات لازم برای تولید سیگار که توسط مقامات گمرک آلمان در حمله به کارگاه‌های غیرقانونی تولید سیگار در کلن و کوبلنز در سال ۲۰۰۵، مصادره شده بودند، منهدم گردیدند. گمان می رود که از این ماشین آلات برای تولید تقریباً ۴۰۰ میلیون سیگار تقلبی استفاده شده بوده است.

متأسفانه، این رویه ای استاندارد نیست. برخی کشورها در عمل، سیگارها و ماشین آلات ضبط شده را به حراج می گذارند و آن‌ها توسط کسانی که در معاملات

غیرقانونی دست دارند، خریداری می‌شوند، در حالی که آنها باید نابود و از دسترس این گونه افراد خارج نگاه داشته می‌شدند.

توقیف دارایی‌ها

بسیاری از کشورها از جمله کشورهایی که در آنها تجارت غیرقانونی رونق دارد، دارای قوانینی نیستند که به مجریان قانون اجازه دهد به ضبط دارایی‌های افرادی پردازند که در زنجیره عرضه غیرقانونی سیگار دخیل می‌باشند. با وجود این، برخی کشورها موضع سرسختانه‌ای در پیش گرفته‌اند. برای مثال، هنگ کنگ و بریتانیا اجازه ضبط اموال خریداری شده با پول به دست آمده از فعالیت‌های جنایی را می‌دهند. آن‌گاه، می‌توان دارایی‌های مصادره شده را فروخت و عایدات آن را صرف مخارج مربوط به اجرای قوانین کرد.

همکاری بخش‌های دولتی و خصوصی

سیاست‌گذاری همچنین می‌تواند با موافقتنامه‌های همکاری بین مجریان قانون، شرکت‌های دارای فعالیت قانونی و سایر افرادی تکمیل شود که در مقابله با این مسئله نقش دارند. در ۹ ژوئیه ۲۰۰۴، شرکت فیلیپ موریس، اتحادیه اروپا و ده کشور عضو آن یک موافقتنامه همکاری ۱۲ ساله برای مبارزه با تجارت غیرقانونی سیگار به امضا رساندند. از آن زمان تاکنون، دیگر کشورهای عضو نیز آن موافقتنامه را امضا کرده‌اند و اینک کلیه ۲۸ کشور عضو از جمله طرف‌های این موافقتنامه محسوب می‌شوند.

این موافقتنامه رئوس یک چارچوب بلند مدت و جامع را برای دولت‌ها، کمیسیون اروپا و شرکت فیلیپ موریس برای همکاری در مبارزه با تجارت غیرقانونی تدوین کرده است. امروزه، چهار تولیدکننده بزرگ بین‌المللی تنباکو موافقتنامه‌هایی برای مبارزه با تجارت غیرقانونی با اتحادیه اروپا به امضا رسانده‌اند. این گونه موافقتنامه‌ها نقشی مهم در مقابله با تجارت غیرقانونی ایفا می‌کنند. آلگيرداس سمتا، کمیسر

مالیات‌های اتحادیه اروپا در یک کنفرانس مطبوعاتی در سپتامبر ۲۰۱۰ ابراز داشت، به رغم تلاش‌هایمان، اتحادیه اروپا نتوانسته است به تنهایی سیگارهای قاچاق و تقلبی را از میان ببرد. ما به حمایت شرکای بین‌المللی خود و همکاری با صنعت دخانیات متکی هستیم.

اجرای قوانین

اجرای قوانین برای جنبه کیفی دادن به تجارت غیرقانونی محصولات دخانی بدون اجرای مناسب و کاربرد دقیق جرایم معنی‌دار میسر نیست. اغلب اوقات، دولت‌ها به طور کامل از مقیاس یا نتایج تجارت غیرقانونی سیگار آگاهی ندارند و به مقابله با این مسئله اولویت داده نمی‌شود. آن‌گونه که کونیو میکوریا، دبیرکل سازمان جهانی گمرک گفته است، ما نیاز به آگاه‌سازی دولت‌ها و مردم در مورد پیامدهای تجارت غیرقانونی و کسب حمایت کامل آنان داریم.

استراتژی موفقیت اجرای قوانین

اجزای یک استراتژی موفق برای اجرای قوانین ضد تجارت غیرقانونی به قرار زیر می‌باشد:

- قوانین بازدارنده: از جمله قوانین مربوط به توقیف دارایی‌ها و قوانینی که مجازات زندان برای محکومین به تجارت غیرقانونی توتون و تنباکو در نظر گرفته اند؛
- تشکیل گروه‌های ضابط دادگستری و اختصاص بودجه لازم برای آنها و برخورد از مجوز لازم جهت اقدام علیه تجارت غیرقانونی توتون و تنباکو به عنوان یک اولویت مهم دولت؛
- به خدمت گرفتن مأموران آموزش دیده که بر موضوع اشراف کامل داشته و از

1. Kunio Mikuriya



- ابزارهای مناسب مانند اسکنر و سگ‌های تربیت شده برخوردار باشند؛
- تأمین هزینه‌های مربوط به گردآوری اطلاعات جهت انجام تحقیقات درباره شبکه‌های جنایی؛
- مشارکت با شرکت‌های دارای فعالیت‌های قانونی که برای مبادله اطلاعات در میان تولیدکنندگان، خرده‌فروشان و مردم ضروری است؛
- لزوم رعایت اخلاق حرفه‌ای و پرداخت دستمزد مناسب به مجریان قانون برای غلبه بر فساد.

اجرای قوانین چه هنگام مؤثر واقع می‌شود

تجربه شماری از کشورها نشان داده است که اجرای تهاجمی و دارای پشتوانه مالی محکم همراه با قوانین دربردارنده مجازات‌های بازدارنده می‌تواند تأثیرگذار باشد. در سال ۲۰۱۳، در ایتالیا، پلیس مالی به تشدید اقدامات مربوط به اجرای قانون پرداخت که به بیش از ۲۵۰ مورد بازداشت، تعطیلی ۲۳ انبار غیرقانونی و ممانعت از فعالیت چندین خرده‌فروش غیرقانونی انجامید. نتایج خود گویا هستند و سطح تجارت غیرقانونی از ۱۱/۴ درصد در سه ماهه چهارم ۲۰۱۲ به ۵/۲ درصد طی همان دوره در ۲۰۱۳ کاهش پیدا کرد.

به همین شکل، یک استراتژی یکپارچه ضد قاچاق توسط اداره گمرک بریتانیا نتیجه بخش بوده است. به گفته پیریتی پاتل^۱، از مقامات وزارت خزانه داری بریتانیا، از سال ۲۰۰۰، هنگامی که اداره گمرک نخستین استراتژی خود را برای مقابله با تنباکوی غیرقانونی معرفی کرد، پیشرفت در مبارزه علیه قاچاق تنباکو قابل توجه بود. اندازه بازار سیگار غیرقانونی نصف شده است و بازار غیرقانونی توتون دست پیچ به یک سوم کاهش یافت. بیش از ۲۶ میلیارد نخ سیگار و ۴۳۰۰ تن تنباکوی دست پیچ ضبط گردید. بیش از ۴۰۰۰ مورد تعقیب کیفری تخلفات در زمینه توتون و تنباکو رخ داد. ما

1. Priti Patel

به نتایج خوبی دست یافتیم، اما حتی با وجود کوچک تر شدن بازار غیرقانونی هنوز بیش از ۲ میلیارد پوند درآمد در سال به دلیل عدم پرداخت مالیات از دست می‌رود.

بهره‌گیری از تکنولوژی در مبارزه با تجارت غیرقانونی

تکنولوژی‌های زیادی ادعای پیشگیری از تجارت غیرقانونی را داشته‌اند اما در واقع، هیچ یک نتوانسته‌اند مانع تولید سیگار تقلبی یا قاچاق سیگار شوند. با وجود این، برخی تکنولوژی‌ها می‌توانند توانایی تعیین این امر را که آیا عوارض محصول پرداخته شده است یا خیر و نیز آیا محصول اصل یا تقلبی است.

به طور مشخص، این تکنولوژی‌ها می‌توانند امنیت زنجیره عرضه را به سه طریق تأمین کنند: ردیابی و پیگیری، تعیین جنس اصل و راستی آزمایشی دیجیتال مالیات که مشخص می‌کند میزان اعلام شده تولید محصولات دخانی با میزان مالیات پرداخت شده همخوانی دارد یا خیر. علائم مالی دیجیتال که بر روی بسته بندی محصولات دخانی نقش می‌بندد در بسیاری از کشورهای جهان مورد استفاده قرار می‌گیرد. ممیزان مالیاتی یا استفاده از این علائم اطمینان حاصل می‌کنند که شماره کدها یا تمبرهای مورد استفاده توسط تولیدکنندگان با شماره محصولات دخانی فروخته شده، موجود در انبار یا دور ریخته شده در فرایند تولید همخوانی دارد یا خیر.

این تکنولوژی‌ها می‌توانند کمک قابل ملاحظه‌ای به مقابله با تجارت غیرقانونی نمایند و باید بخشی از یک استراتژی جامع باشند.

ضرورت اطلاع‌رسانی به مردم

اطلاع‌رسانی به مصرف‌کنندگان درباره تأثیرات اجتماعی و مالی تجارت غیرقانونی سیگار و نیز اعلام موارد ضبط توسط مجریان قانون و موارد تعقیب کیفری بخشی از یک برنامه برای مقابله با تجارت غیرقانونی تنباکو می‌باشند. در گزارش سال ۲۰۰۹ سازمان اقدام تجاری برای توقف تقلب و راهزنی چنین آمده است، تنها هنگامی که

مصرف کنندگان به ارزیابی بازتاب‌های کامل خرید جنس تقلبی بپردازند می‌توان از آنان انتظار داشت که این رویه خود را متوقف سازند.

طرف‌های زیادی از جمله مؤسسات دولتی، تولیدکنندگان تنباکو، رسانه‌ها، گروه‌ها و اتحادیه‌های صنعتی و خرده فروشان قانونی می‌توانند و باید نقش مهمی در آموزش و اطلاع رسانی ایفا کنند. استفاده گسترده از رسانه‌های ملی و بین‌المللی برای ارتقای آگاهی عمومی نیز حائز اهمیت است و رویکردی است که به طور مؤثر از سوی دفتر اروپایی مبارزه با تقلب به کار گرفته شده است.

فقدان آگاهی از واقعیت تجارت غیرقانونی سیگار

نهایتاً اینکه مؤثرترین راه برای کاهش تجارت غیرقانونی سیگار، کمک به مصرف کنندگان برای تشخیص تفاوت میان محصولات قانونی و غیرقانونی و خطرات خرید سیگارهای غیرقانونی می‌باشد. متأسفانه، پائین بودن آگاهی عمومی و عدم درک مسئله باعث می‌شود بسیاری از مصرف کنندگان دخانیات به خرید سیگارهای غیرقانونی ارزان قیمت اقدام کنند در حالی که اطلاع اندکی از این امر دارند که این محصولات از کجا می‌آیند، محتویات شان چیست یا تا چه اندازه پول آنان به فعالیت‌های مجرمانه سازمان یافته کمک می‌کند.

مبارزه با تجارت غیرقانونی محصولات دخانی به عنوان یک مسئله جهانی

تجارت غیرقانونی یک مسئله جهانی است که هیچ دولت یا دستگاه مجری قانونی به تنهایی قادر به حل آن نیست. از این رو، همکاری بین بخش‌های دولتی و خصوصی، سازمان‌های بین‌المللی و دستگاه‌های مجری قانون برای از میان بردن این مشکل یک ضرورت به شمار می‌آید. تنها تلاش هماهنگ از سوی کلیه طرف‌های ذی ربط می‌تواند به کاهش سطح تجارت غیرقانونی و پیشگیری از پیامدهای جدی آن کمک کند. همان

گونه که داتوک سری محمد خالد یوسف^۱، مدیرکل سابق گمرک مالزی گفته است، «پرداختن به مسئله خسارت‌های مالیاتی ناشی از تجارت غیرقانونی تنباکو مستلزم تقویت همکاری‌های بین‌المللی، رویکردی متمرکز و هماهنگ در میان کلیه ارگان‌های مجری قانون در سطح کشور و کمک‌های متقابل دولت‌ها، شرکت‌های تولیدکننده محصولات دخانی و سازمان‌های غیردولتی می‌باشد» (Sun Daily, 2013:14).

نتیجه‌گیری

در این گزارش نشان داده شد که تنها راه مؤثر برای مبارزه با تجارت غیرقانونی محصولات دخانی در همه اشکال آن در اروپا کنترل زنجیره عرضه می‌باشد که این امر خود مستلزم تلاشی هماهنگ و فراگیر در چارچوب یک برنامه جامع بر مبنای همکاری بین‌المللی می‌باشد. دولت‌های اروپایی در این مسیر با توجه به ضرر و زیان‌های ناشی از تجارت غیرقانونی این محصولات از جنبه‌های مختلف از به خطر افتادن سلامتی افراد تا کاهش درآمدهای مالیاتی دست به اقداماتی برای کاهش میزان قاچاق این محصولات و عرضه محصولات تقلبی به بازار صورت داده اند که مهم‌ترین آن‌ها در قالب عقد موافقتنامه با شرکت‌های بین‌المللی تولیدکننده توتون و تنباکو و نیز پیوستن به پروتکل حذف تجارت غیرقانونی محصولات دخانی بوده است. در این میان استفاده از پیشرفته‌ترین تکنولوژی‌ها برای ردیابی و پیگیری گردش این محصولات و مبادله اطلاعات مد نظر قرار گرفته است.

منابع

- Adams M, Effertz T. Tabaksteuern.2011. "Schmuggel und unversteuerte Zigaretten – Zur Glaubwürdigkeit der „Entsorgungsstudie“ der Tabakindustrie" [Excise Taxes on Tobacco and the Problem of Smuggling – Concerning the Credibility of the Tobacco Industry's "Discarded-Cigarette Packages-Study"]. **Gesundheitswesen**,73:705–12.
- American Cancer Society. 2012. **Tobacco Atlas**, Atlanta.
<http://www.tobaccoatlas.org/>
- Chaloupka FJ, Straif K, Leon MJ. 2011. "Effectiveness of tax and prices policies in tobacco control". **Tob Control**; 20:235-8
- Czyzowicz W. 2013. **The nature of illicit trade in Tobacco and Alcohol products on the Eastern border**, Customs book Library. Warsaw;.
- Eriksen M, Mackay J, Ross H. 2012.**The Tobacco Atlas**, Fourth Edition. Atlanta, GA: The American Cancer Society, Inc.
- European Commission. 20 February 2012. **Minutes of the meeting with industry representatives**, Brussels.
http://ec.europa.eu/health/tobacco/docs/ev_20120206_mi_en.pdf
- European Commission. 2013 Jun. **Stepping up the fight against cigarette smuggling and other forms of illicit trade in tobacco products – A Comprehensive EU Strategy**. Brussels.
- European Commission. March 2009. **Flash Eurobarometer**, number 253, survey on tobacco. Brussels, European Commission.
- Europol. 2011. **EU organised crime threat assessment**, OCTA 2010, The Hague;.
- FCTC WHO. 2014. "Combating the illicit trade in tobacco products from a European perspective", **Regional Studies Series**, Paper R/3.
- Gilmore AB, Rowell A, Gallus S, Lugo A, Joossens L, Sims M. 2013 Dec 11. "Towards a greater understanding of the illicit tobacco trade in Europe: a review of the PMI funded "Project Star" report". **Tob Control**. tobacco control–2013–051240.
- HM Revenue & Customs. November 2008. **Tackling Tobacco Smuggling Together**, London.
- Joossens L, Raw M. 2008 Dec 1. "Progress in combating cigarette smuggling: controlling the supply chain". **Tob Control**, 17(6):399–404.
- Jossens L, Gilmore AB. 2013 Mar 12. "The transnational tobacco companies' strategy to promote Codentify, their inadequate tracking and tracing standard". **Tob Control**.; tobaccocontrol-2012-050796
- Jossens L, Merriman D, Ross H, Raw M. 2010. "The impact of eliminating the global illicit cigarette trade". **Addiction**; 105: 1640-9.
- KPMG. 2012. **Project Star results 2011**. Page 52. Available at
http://www.pmi.com/eng/tobacco_regulation/illicit_trade/documents/project%20star%202011%20results.pdf
- KPMG. April 2013. **Project Star results 2012**, Available from:

- http://www.pmi.com/eng/media_center/media_kit/Documents/Project_Star_2012_Final_Report.pdf
- Krasovsky, K. 2012. "Dynamics of smoking prevalence and tobacco products market in Belarus". **Tobacco control and public Health in Eastern Europe**,: 5(1), 9-16.
- Lavrov V. 2009. **Ukraine's 'lost' cigarettes flood Europe**. Washington: The Center for Public Integrity.
<http://www.publicintegrity.org/investigations/tobacco/articles/entry/1438/>
- Mathers CD, Loncar D. 2006. "Projections of Global Mortality and Burden of Disease from 2002 to 2030". **PLoS Med**;3(11): e442
doi:10.1371/journal.pmed.0030442
- Rowell A, Evans-Reeves K, Gilmore A, 10 March 2014. "Tobacco industry manipulation of data on and press coverage of the illicit tobacco trade in the UK". **Tob Control**, online;
<http://tobaccocontrol.bmj.com/content/early/2014/03/10/tobaccocontrol-2013-051397.full.pdf+html>.
- Senate of the Republic of Poland. 2013. **Ustawa z dnia 8 listopada 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej**. Warsaw. Available from:
[http://orka.sejm.gov.pl/opinie7.nsf/nazwa/1788_u/\\$file/1788_u.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/opinie7.nsf/nazwa/1788_u/$file/1788_u.pdf)
- Shleynov, Roman, Candea, Stefan, Campbell, Duncan, Lavrov, Vlad. 2008. **Made To Be Smuggled. Russian contraband cigarettes 'flooding' EU**.
- Stoklosa M, Ross H. 2013 Aug 13. "Contrasting academic and tobacco industry estimates of illicit cigarette trade: evidence from Warsaw, Poland". **Tob Control**.;tobacco control-2013-051099.
- The Law Enforcement Alliance of America .January 2014. **Controlling key inputs to starve illicit trade**.
<http://leaa.org/Resources/ControllingInputs.pdf>
- US District Court. 2000 Nov. **European Community Complaint against Philip Morris, RJ Reynolds and Japan Tobacco** [Internet]. New York: United States District Court, Eastern District of New York.
- World Customs Organization, 2013. **The illicit trade Report 2012**, Brussels.
- World Health Organization. 2013. **Tobacco Control Country Profiles, Turkey**.
- World Health Organization. 2012. **Tobacco Control Country Profiles, Russian Federation**.
- World Health Organization. 2013. **European Tobacco Control Status Report 2013**, Copenhagen.



پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی